

EU:S PLANERINGSTERMIN – FAKTABLAD

EFFEKTIVA RÄTTSSYSTEM

1. INLEDNING

Europeiska unionen bygger på respekt för våra grundläggande värden, för rättsstatsprincipen och för demokratin. Dessa värden måste skyddas. För att EU ska fungera korrekt krävs det att alla medlemsstater har effektiva rättssystem.

Kvalitet, oberoende och effektivitet är nyckelkomponenter i ett effektivt rättssystem. Effektiva rättssystem är en förutsättning för att kunna skapa ett klimat som gynnar investeringar och företagande eftersom de skapar förtroende under hela konjunkturcykeln. De behövs också för att skydda individuella rättigheter, särskilt sociala rättigheter. De är av avgörande betydelse för att all EU-lagstiftning ska kunna genomföras, framför allt ekonomisk lagstiftning, och för att stärka det ömsesidiga förtroendet och kampen mot korruption. Det senare har en direkt påverkan på de offentliga budgetarna och företagsklimatet.

Oavsett vilken typ av nationellt rättssystem det rör sig om eller vilken rättstradition systemet bygger på är effektivitet, kvalitet och oberoende centrala för ett effektivt rättssystem.

Under EU:s planeringstermin, en årligen återkommande period för samordning av den ekonomiska politiken på EU-nivå¹, har

---

¹ I Europeiska kommissionens årliga tillväxtöversikt 2017 framhålls att effektiva rättssystem är "nödvändiga för att underbygga den ekonomiska tillväxten och tillhandahålla högkvalitativa tjänster för företag och

förbättring av effektiviteten hos medlemsländernas rättssystem pekats ut som en central del i det strukturella reformarbetet. Därför har nationella reformer av rättsväsendet också blivit ett viktigt inslag i de strukturella komponenterna i de medlemsstater som omfattas av programmen för ekonomisk anpassning². Alla rättsliga reformer måste upprätthålla rättsstatsprincipen och följa EU-rätten och EU:s standarder för rättsväsendets oberoende.

Det här dokumentet består av följande delar: I avsnitt 2 presenteras utvecklingen för rättssystemens effektivitet, oberoende och kvalitet. Avsnitt 3 innehåller exempel på åtgärder som kan förbättra rättssystemens funktion. I avsnitt 4 beskrivs de politiska åtgärder som genomförs i nuläget.

Ämnet för detta faktablad berörs även i faktabladet om EU:s planeringstermin på temat kvalitet i den offentliga förvaltningen och temat reglering av de fria yrkena.

---

allmänhet" (COM(2016) 725 final, s. 8). Redan i den årliga tillväxtöversikten 2016 konstaterades det att man "måste säkerställa snabba förfaranden, ta itu med domstolarnas eftersläpning, ge bättre garantier för rättsväsendets oberoende och förbättra kvaliteten på rättsväsendet, bland annat genom bättre utnyttjande av IKT i domstolar och användning av kvalitetsstandarder" (COM(2015) 690 final, s. 13).

² De ekonomiska anpassningsprogrammen i Grekland, Portugal (löpte ut i juni 2014) och Cypern (löpte ut i april 2016) innehöll krav på reformer av rättssystemet.

2. KARTLÄGGNING AV UTMANINGARNA

Resultattavlan för rättskipningen i EU³ bidrar till EU:s planeringstermin genom objektiva, tillförlitliga och jämförbara uppgifter om kvalitet, oberoende och effektivitet i rättssystemen i alla medlemsstater.

Resultattavlan är ett informationsverktyg som håller på att utvecklas för att hjälpa EU och medlemsstaterna att hitta potentiella brister och möjligheter till förbättring, identifiera god praxis och se utvecklingstendenser över tiden.

Denna granskning av hur väl de nationella rättssystemen fungerar kompletteras med en landsspecifik bedömning som tar hänsyn till varje medlemsstats och rättssystemets sammanhang och särdrag. Bedömningen presenteras i den europeiska planeringsterminens landsrapporter.

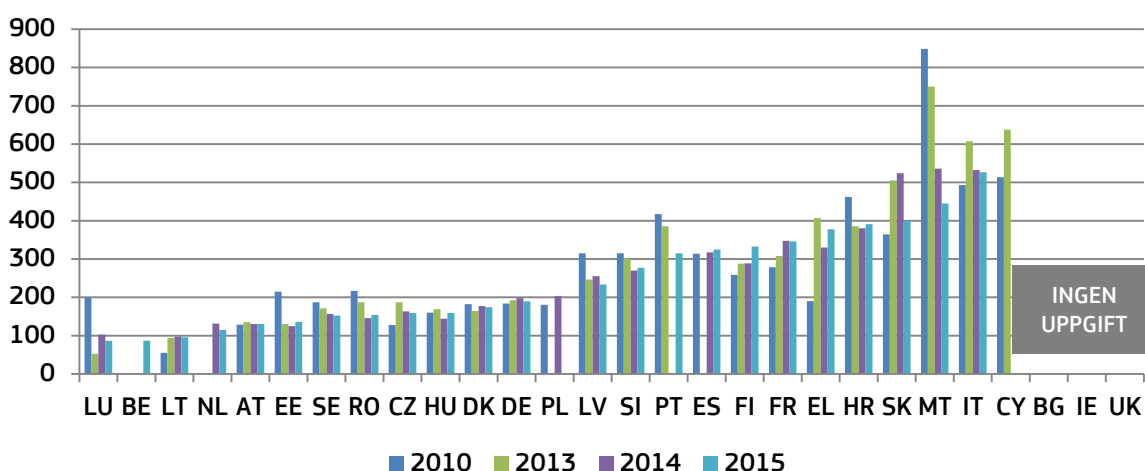
2.1. Förbättring av rättssystemens effektivitet

Att få ett beslut i tid är viktigt för företag, investerare och konsumenter. Inför investeringsbeslut överväger företagen risken att bli inblandade i affärstvister, arbetsrättsliga eller skattemässiga tvister eller konkurser. Hur effektivt ett rättssystem hanterar rättstvister är därför en viktig faktor.

Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 visar att situationen varierar betydligt mellan olika medlemsstater och indikatorer⁴.

Några medlemsstater står fortfarande inför särskilda utmaningar i fråga om effektiviteten hos deras rättssystem. Problemen rör långa handläggningstider i första instans tillsammans med låg avslutandegrad eller ett stort antal pågående mål.

Diagram 1 – Tidsåtgång för att avgöra civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål (första instans/i dagar)

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017⁵

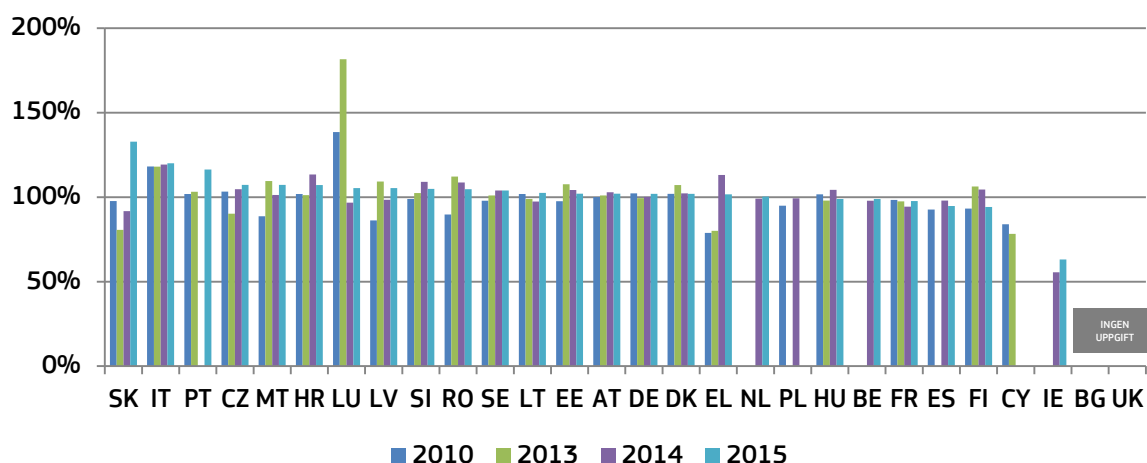
Anm.: Tvistemål rör tvister mellan parter, exempelvis avtalstvister.

³ Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017, COM(2017) 167 final – https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice_sv.

⁴ Handläggningstider, avslutandegrad och antal pågående mål är standardindikatorer som Europeiska kommissionen har definierat för Europarådets kommission för effektivisering av rättsväsendet (Cepej): http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

⁵ Enligt uppgifter från Cepej. Handläggningstiden är den tid (antal dagar) som behövs för att pröva ett mål i domstol, eller närmare bestämt den tid som domstolen behöver för att nå ett avgörande i första instans. Indikatorn för "målgenomströmning" är antalet ännu ej avgjorda mål dividerat med antalet avgjorda mål vid årets utgång multiplicerat med 365 dagar. Det ursprungliga diagrammet i resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 innehåller ytterligare särskilda uppgifter om situationen i vissa medlemsstater.

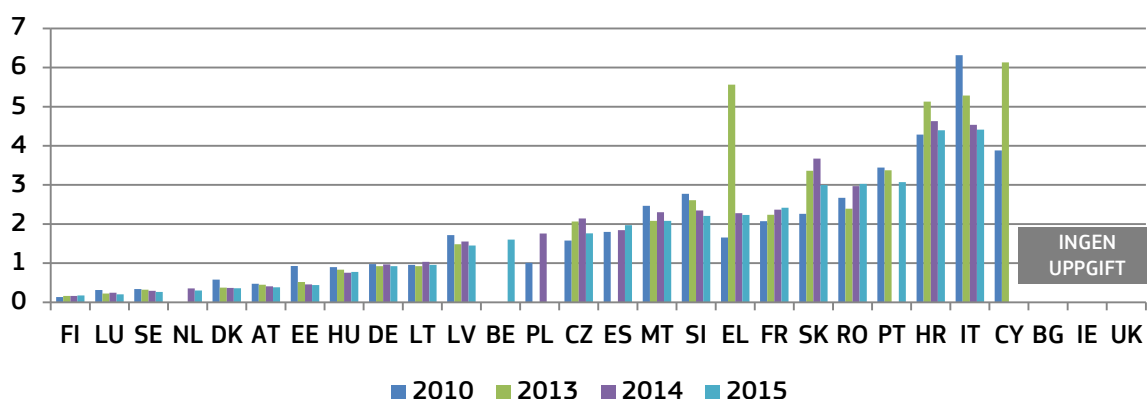
Diagram 2 – Avslutandegrad för civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål (första instans/i procent)

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017⁶

Anm.: När avslutandegraden är omkring 100 % eller högre innebär detta att domstolssystemet har kapacitet att avgöra lika många mål som antalet inkommande mål. När avslutandegraden ligger under 100 % avgör domstolarna färre mål än antalet inkommande mål. Det ursprungliga diagrammet i resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 innehåller ytterligare särskilda uppgifter om situationen i vissa medlemsstater.

Diagram 3 – Antal pågående civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål (första instans/per 100 invånare)

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017⁷

⁶ Enligt uppgifter från Cepej. **Avslutandegraden** är förhållandet mellan antalet avgjorda mål och nyinkomna mål. Den mäter om en domstol klarar av att handlägga mål i den takt som nya mål kommer in. Handläggningstiden är knuten till den takt med vilken domstolarna kan avgöra mål, avslutandegraden, och antalet mål som fortfarande inte har avslutats (pågående mål).

⁷ Enligt uppgifter från Cepej. Antal **pågående mål** är antalet mål som fortfarande behöver hanteras i slutet av en period. Antalet pågående mål påverkar målgenomströmningen. Det ursprungliga diagrammet i resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 innehåller ytterligare särskilda uppgifter om situationen i vissa medlemsstater.

Uppgifterna visar på vissa förändringar från år till år – resultatet kan förbättras eller försämrats från ett år till ett annat. Förbättringar har framför allt skett i medlemsstater där EU:s planeringstermin eller ekonomiska anpassningsprogram har framhållit att det finns utmaningar. Dessutom har handläggningstiderna och avslutandegraden för civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål förbättrats i de flesta medlemsstater under de senaste fem åren.

Även antalet pågående mål har minskat något de senaste två åren men är fortfarande högt i flera medlemsstater.

2.2. Förbättring av rättssystemens kvalitet

Institutioner av hög kvalitet, däribland nationella rättssystem, kan ha en stor inverkan på de ekonomiska resultaten. För att ett rättssystem ska vara effektivt krävs kvalitet i alla delar av systemet. Vissa faktorer som i allmänhet betraktas som relevanta⁸ kan bidra till att förbättra rättssystemens kvalitet.

Dessa omfattar bland annat

- modern IKT, särskilt system för målhantering,
- utbildning av domare och domstolspersonal,
- övervakning och utvärdering av domstolarnas verksamhet,
- undersökningar av nöjdhetsgrad, och
- säkerställande av att rättsväsendet har tillräckliga medel och tillräckligt med personal.

Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 bekräftar att situationen varierar betydligt inom EU, men även att många medlemsstater vidtar

särskilda åtgärder **för att stärka rättssystemens kvalitet ännu mer.**

Även om man har fortsatt arbetet med att förbättra IKT-verktygen för rättssystemet visar indikatorerna på brister i flera medlemsstater (se diagram 4). Det är få medlemsstater som utvärderar domstolarnas verksamhet på ett övergripande sätt, t.ex. genom undersökningar.

Många medlemsstater utnyttjar fortfarande inte **IKT-system för ärendehantering** fullt ut. Det handlar t.ex. om ärendehantering i realtid, standardiserad domstolsstatistik, hantering av eftersläpningar och automatiserade system för tidig varning.

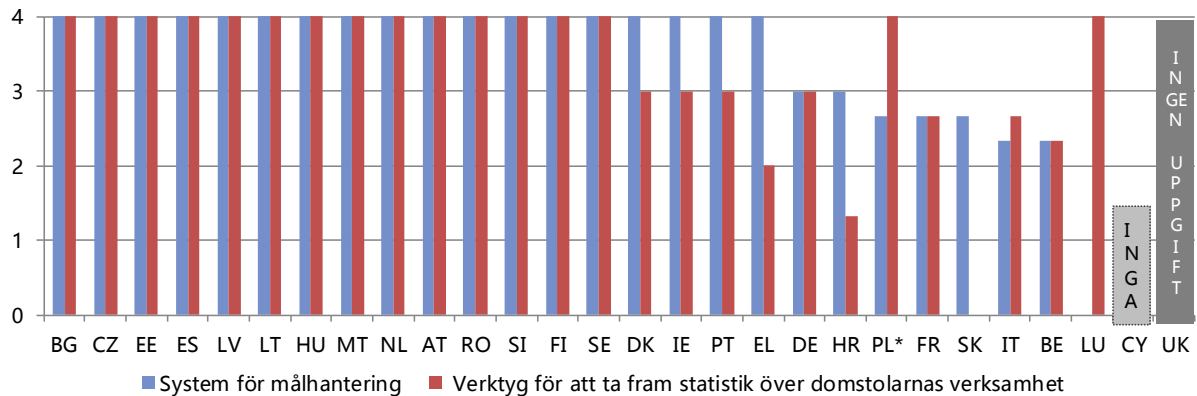
Vad gäller ekonomiska resurser tyder uppgifterna på att kostnaderna för rättssystemen i medlemsstaterna har varit ganska stabila (se diagram 5). **Det krävs lämplig finansiering för att rättssystemet ska fungera väl** och för att domstolarna ska ha de rätta förutsättningarna och högkvalificerad personal.

Standarder kan bidra till att höja rättssystemens kvalitet (se diagram 6). De flesta medlemsstater har standarder för information till parterna om hur deras mål fortskrider, tidsplanen för målen och potentiella förseningar, men de använder sig av olika metoder. Att domstolar automatiskt lämnar information är mer användarvänligt än ett system där parterna själva måste agera.

---

⁸ Se t.ex. Cepejs checklista för att främja rättskipningens och domstolsväsendets kvalitet (2008), yttrande nr 6 (2004) från Europarådets rådgivande råd med europeiska domare (CCJE): <https://rm.coe.int/168074752d>.

Diagram 4 – Användning av IKT för hantering av mål och statistik över domstolarnas verksamhet (viktad indikator: min = 0, max = 4)

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017

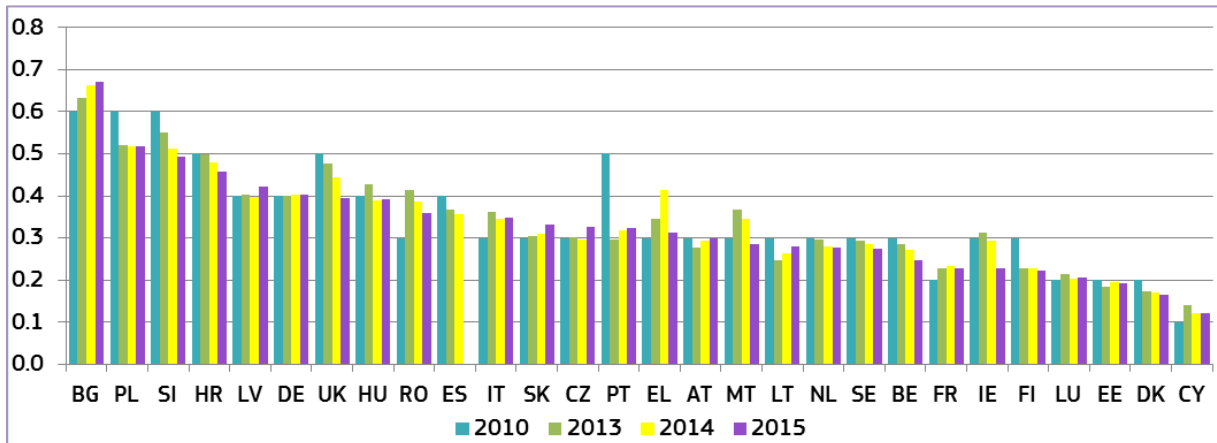
Anm.: Uppgifterna avser 2015.

Utrustningsnivån från 100 % (fullständigt tillgänglig) till 0 % (finns ej) anger domstolarnas tillgång till funktioner hos den utrustning som diagrammet visar, enligt följande skala:

- 100 % = 4 poäng om tillämpligt på alla ärenden/1,33 poäng per specifikt ärende,
- 50-99 % = 3 poäng om tillämpligt på alla ärenden/1 poäng per specifikt ärende,
- 10-49 % = 2 poäng om tillämpligt på alla ärenden/0,66 poäng per specifikt ärende,
- 1-9 % = 1 poäng om tillämpligt på alla ärenden/0,33 poäng per specifikt ärende.

Ärendet avser det slags tvist som handläggs (civilrättsligt, handelsrättsligt, straffrättsligt, förvaltningsrättsligt eller annat).

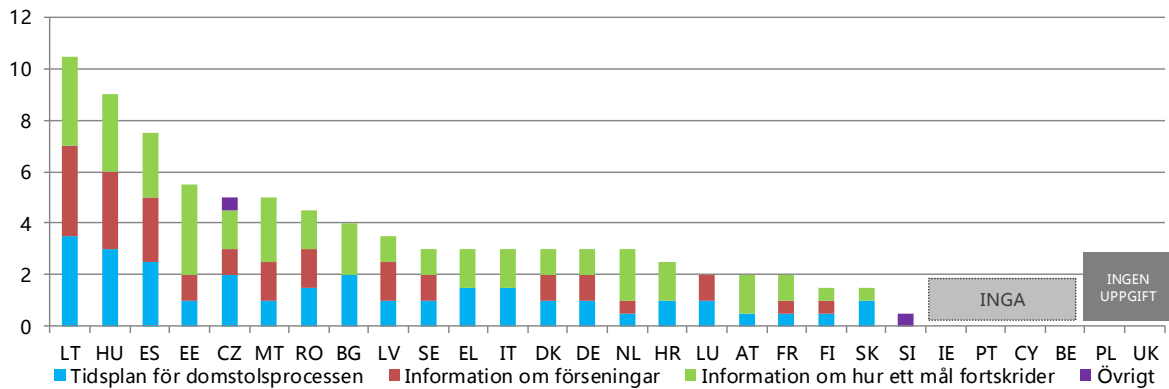
Diagram 5 – Statliga allmänna utgifter för domstolar som andel av BNP

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017⁹

⁹ Enligt uppgifter från Eurostat. Det ursprungliga diagrammet i resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 innehåller ytterligare särskilda uppgifter om situationen i vissa medlemsstater.

Diagram 6 – Standarder för information om hur målen fortskrider

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017¹⁰

2.3. Rättssystemens oberoende

Att rättssystemet är oberoende är ett krav som har sin grund i rätten till ett effektivt rättsmedel i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (artikel 47). Det är grundläggande för att rättssystemet ska vara effektivt.

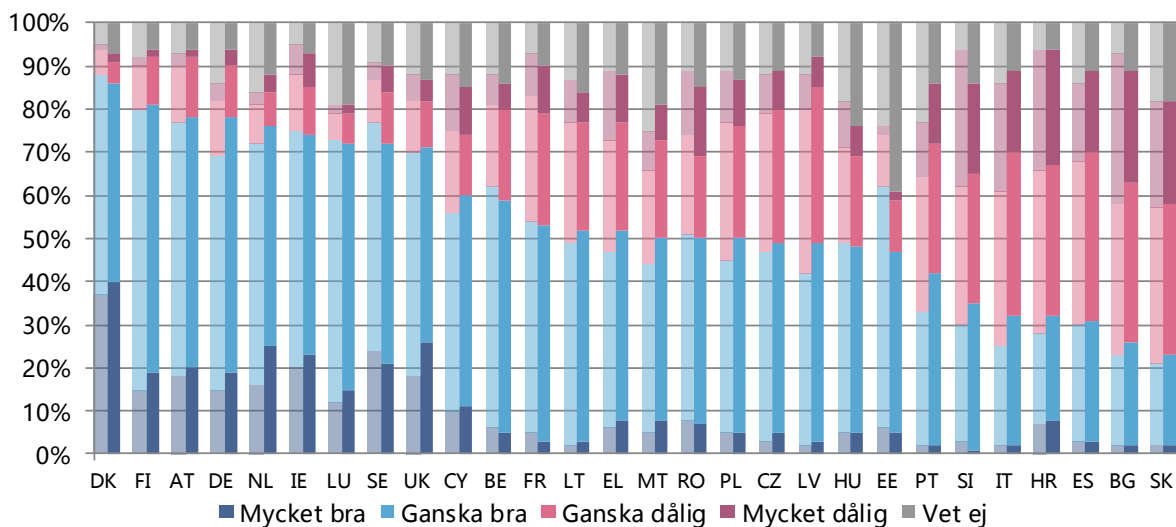
Oberoendet är också viktigt för att skapa ett attraktivt investerings- och företagsklimat, eftersom det innebär en garanti för rättvisa, förutsebarhet och säkerhet i det rättssystem där företagen är verksamma. Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 visar hur det uppfattade oberoendet har förändrats enligt undersökningar bland allmänheten och företag.

Den bekräftar resultaten från andra undersökningar, framför allt i medlemsstater med det lägsta respektive högsta uppfattade oberoendet hos rättssystemet.

I resultattavlan för 2017 fortsätter kartläggningen av de rättsliga garantierna för rättssystemens oberoende i vissa situationer där oberoendet skulle kunna äventyras. Det gäller t.ex. förflyttning av domare utan deras medgivande.

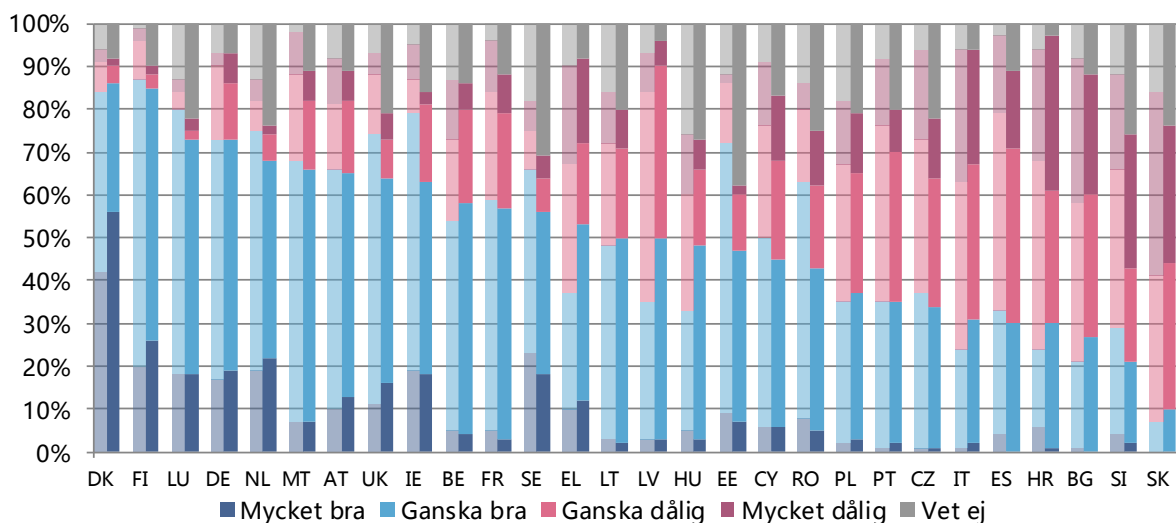
¹⁰ Medlemsstaterna fick poäng baserat på de metoder som används för att lämna de olika typerna av information. 1,5 poäng för automatiskt meddelande via e-post eller sms, 1 poäng för tillgång via internet under hela handläggningstiden och 0,5 poäng för information på begäran av parterna eller efter domstolens gottfinnande eller på annat sätt.

Diagram 7 – Allmänhetens uppfattning om domstolars och domares oberoende ställning¹¹

Källa: Eurobarometerundersökning FL447¹²

Diagram 8 – Företagens uppfattning om domstolars och domares oberoende ställning¹³

Källa: Eurobarometerundersökning FL448¹⁴

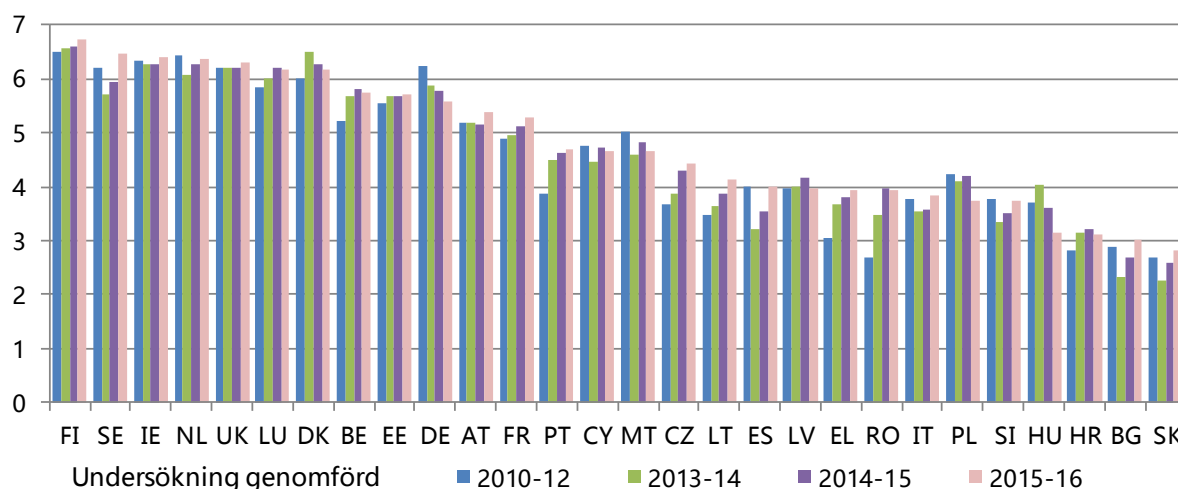
¹¹ Ljusa färger (stapeln till vänster för varje land) avser 2016. Mörka färger (stapeln till höger för varje land) avser 2017.

¹² Eurobarometerundersökning FL447, som genomfördes den 25–26 januari 2017. Frågan löd: "Hur poängsätter du rättssystemet i (vårt land) vad gäller domstolarnas och domarnas oberoende ställning? Anser du att den är mycket bra, ganska bra, ganska dålig eller mycket dålig?"

¹³ Ljusa färger (stapeln till vänster för varje land) avser 2016. Mörka färger (stapeln till höger för varje land) avser 2017.

¹⁴ Eurobarometerundersökning FL448, som genomfördes den 25 januari–3 februari 2017. Frågan löd: "Hur poängsätter du rättssystemet i (vårt land) vad gäller domstolarnas och domarnas oberoende ställning? Anser du att den är mycket bra, ganska bra, ganska dålig eller mycket dålig?"

Diagram 9 – Rättssystemets uppfattade oberoende

Källa: Uppgifter från Världsekonomiskt forum¹⁵, som publicerades i resultattavlan för rättskipningen i EU 2017. Ett högre värde innebär en mer positiv uppfattning.

Enligt europeiska standarder¹⁶ krävs det att rättssystemets oberoende skyddas på ett effektivt sätt genom rättsliga garantier i rättssystemet (strukturellt oberoende).

Domare bör t.ex. inte kunna flyttas till en annan domstol utan att ha gett sitt medgivande, om inte förflyttningen är en disciplinär påföljd eller sker i samband med en omorganisation av rättssystemet.

Detta är nödvändigt för att undvika otillbörliga påtryckningar på domare. I diagram 10 visas om en sådan förflyttning är tillåten, och, om så är fallet, vilka myndigheter som kan fatta beslut om förflyttningarna, tillåtna skäl (t.ex. omorganisation eller disciplinär åtgärd) och möjligheterna till omprövning av beslut om förflyttning¹⁷.

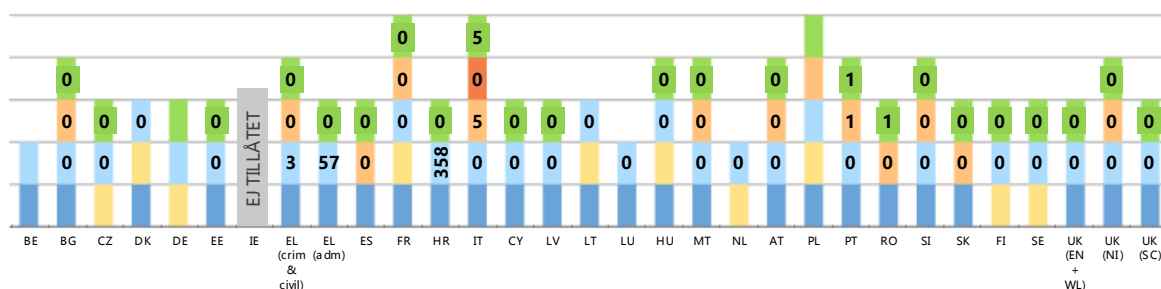
¹⁵ Indikatorn från Världsekonomiskt forum baseras på svar i ett frågeformulär: "I vilken utsträckning är rättssystemet i ditt land oberoende av påverkan från myndigheter, privatpersoner eller företag? [1 = inte alls oberoende, 7 = fullständigt oberoende]". Enkäten besvarades av ett representativt urval av företag från alla länder och från de viktigaste sektorerna i ekonomin (jordbruk, tillverkningsindustri, annan industri än tillverkningsindustri samt tjänster). Undersökningen genomförs på olika sätt, bland annat genom personliga intervjuer eller telefonintervjuer med företagsledare, intervjuer med pappersblanketter och undersökningar på internet: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

¹⁶ Särskilt Europarådets ministerkommittés rekommendation CM/Rec(2010)12 av den 17 november 2010 till medlemsstaterna om domares oberoende, effektivitet och ansvar.

¹⁷ Rekommendation CM/Rec(2010)12, §52.

Diagram 10 – Garantier vid förflyttning av domare utan deras medgivande (domares oavsättlighet)

- Omprövning av en förflyttning inför en domstol/tillsynsmyndighet för domstolsväsendet/ett annat organ
- Förflyttning på grund av övriga orsaker
- Förflyttning på grund av disciplinära orsaker
- Förflyttning på grund av organisatoriska orsaker (t.ex. nedläggning av domstol, omorganisation)
- Förflyttningen beslutas av justitieministern/regeringen/statschefen/parlamentet/ett annat organ
- Förflyttningen beslutas av tillsynsmyndigheten för domstolsväsendet/domstolen/domstolens ordförande

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017¹⁸ Siffran ovanför stapeln anger det antal domare som förflyttades utan sitt medgivande under 2014 (om siffra saknas innebär det att inga uppgifter fanns tillgängliga)

3. INFALLSVINKLAR PÅ UTMANINGARNA

De strukturella reformer som kan göras för att hantera de utmaningar som beskrivs ovan omfattar både strukturella åtgärder och mer operativa åtgärder.

De inbegriper

- omstrukturering av domstolarnas organisation,
- översyn av domstolsväsendet,

- modernisering och förenkling av processregler,
- reformering av tillsynsmyndigheten för domstolsväsendet,
- reformering av de juridiska yrkena,
- reformering av rättshjälpen,
- förbättring av verkställandet av domar,
- främjande av slumpmässig fördelning av ärenden,
- modernisering av domstolsförvaltningen och insynen i rättegångsförfaranden,
- främjande av användningen av ny informationsteknik, och
- främjande av utvecklingen av alternativa tvistlösningsmetoder.

¹⁸ Uppgifterna har samlats in med hjälp av en enkät som kommissionen tagit fram i nära samarbete med det europeiska nätverket för domstolsadministrationer (ENCJ). Svaren från de medlemsstater där det inte finns någon tillsynsmyndighet för domstolsväsendet eller som inte är medlemmar i ENCJ har erhållits i samarbete med nätverket för ordförande vid de högsta domstolarna i EU. Medlemsstaterna anges i alfabetisk ordning enligt deras geografiska namn på originalspråket. Staplarnas höjd speglar inte nödvändigtvis garantiernas effektivitet. Det ursprungliga diagrammet i resultattavlan för rättskipningen i EU 2017 innehåller ytterligare särskilda uppgifter om situationen i vissa medlemsstater.

Dessa strukturella reformer är **viktiga politiska åtgärder för att göra rättssystemen effektiva och skapa ett mer inbjudande investerings- och företagsklimat.**

De ekonomiska konsekvenserna av rättssystem som fungerar fullt ut berättigar detta arbete. Effektiva rättssystem spelar en central roll när det gäller att skapa förtroende under hela konjunkturcykeln. Ett rättssystem som garanterar att rättigheter säkerställs medför många fördelar: Borgenärer är mer benägna att låna ut pengar, företag avskräcks från ett opportunistiskt beteende och transaktionskostnaderna minskar. Innovativa företag, som ofta är beroende av immateriella tillgångar såsom immateriella rättigheter, är mer benägna att investera.

Betydelsen av effektiva nationella rättssystem för små och medelstora företag belystes i en undersökning¹⁹ från 2015 om innovation och immateriella rättigheter som genomfördes bland nästan 9 000 små och medelstora företag.

Undersökningen visade framför allt att de alltför kostsamma och långdragna rättsliga förfarandena var ett av huvudskälen till att små och medelstora företag avstod från att väcka talan inför domstol om intrång i immateriella rättigheter.

Den positiva inverkan som välfungerande nationella rättssystem har på ekonomin betonas i en stor mängd litteratur och forskning²⁰, däribland publikationer från Internationella valutafonden²¹,

¹⁹ Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO), "Intellectual Property (IP) SME Scoreboard 2016".

²⁰ I Alves Ribeiro Correia/Antas Videira, *Troika's Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions*, i *International Journal for Court Administration*, volym 7, nr. 1, juli 2015, beskrivs den framgång som reformerna har haft i Portugal.

²¹ IMF, *Fostering Growth in Europe Now*, den 18 juni 2012.

Europeiska centralbanken²², OECD²³, Världsekonometiskt forum²⁴ och Världsbanken²⁵. Till exempel visade en undersökning från 2015 om reformering av det civilrättsliga systemet i Portugal att handläggningstiderna för rättsliga förfaranden minskade med mer än en tredjedel tack vare de reformer som genomfördes som en del av det ekonomiska anpassningsprogrammet²⁶.

Det finns också belegg för att ett effektivt rättssystem gynnar investeringarna i ett land²⁷. Forskning har slagit fast att det finns ett positivt samband mellan företagsstorlek och effektiva rättssystem, och man har även konstaterat att brister i rättssystemets funktion skapar svagare incitament för investeringar och sysselsättning²⁸.

Det är också viktigt med effektiv korruptionsbekämpning för att skapa ett gynnsamt företagsklimat.

Slutligen bidrar förtroendet för välfungerande rättssystem till att uppnå t.ex. mål för entreprenörskap. På motsatt sätt leder brister i rättssystemen till högre lånekostnader²⁹.

---

²² ECB, *Adjustment and growth in the euro area*, den 16 maj 2013, som finns på <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html>.

²³ Se t.ex. *What makes civil justice effective?*, OECD Economics Department Policy Notes, nr. 18 juni 2013 och *The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics*, arbetsdokument från OECD:s ekonomiska avdelning, nr. 1060.

²⁴ Världsekonometiskt forum (2013), *The global competitiveness report 2013-2014*: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

²⁵ Världsbanken, *Doing business 2014*: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>.

²⁶ Alves Ribeiro Correia/Antas Videira (2015), *ibid.*

²⁷ Se IMF:s landrapport nr. 13/299.

²⁸ Se arbetsdokument 1303 från Spaniens centralbank, arbetsdokument 898 från Italiens centralbank och IMF:s landrapport nr 13/299.

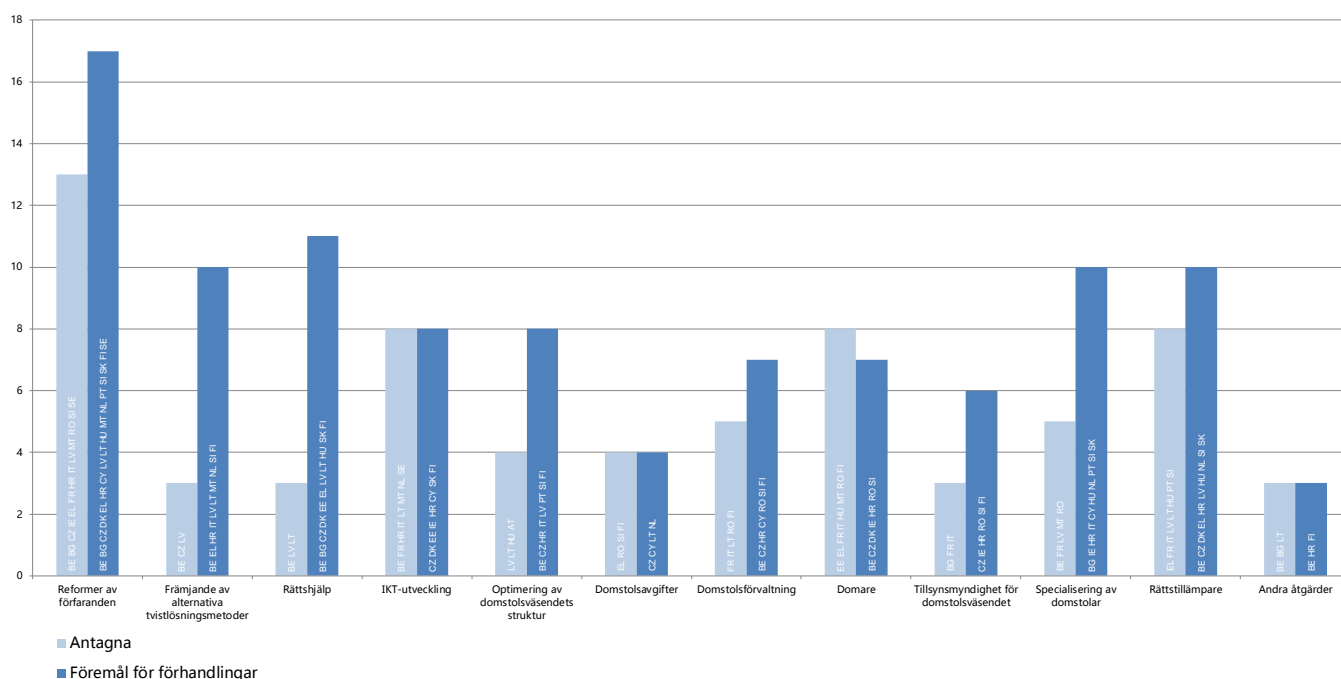
²⁹ IMF:s landrapport nr 13/299.

4. POLITISKA ÅTGÄRDER: NULÄGET

Landrapporterna för EU:s planeringstermin 2017 visar att flera medlemsstater fortfarande står inför särskilda utmaningar när det gäller rättssystemens effektivitet.

Under EU:s planeringstermin 2017 riktade rådet, på förslag från Europeiska kommissionen, landsspecifika rekommendationer till Kroatien, Cypern, Italien, Portugal och Slovakien om hur deras rättssystem kan effektiviseras.

Diagram 11 – Kartläggning av rättsliga reformer i EU (antagna åtgärder och initiativ som är föremål för förhandling)

Källa: Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017

Granskningen visar att ett antal medlemsstater stöder sitt rättsliga reformarbete via de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna). Under programperioden 2014–2020 ger EU 4,2 miljarder euro i stöd för att öka de offentliga förvaltningarnas institutionella kapacitet, inklusive rättsliga reformer, genom ESI-fonderna. I sina programplaneringsdokument har 14 medlemsstater³⁰ angett rättssystemet som ett av de områden som ska få stöd genom ESI-fonderna.

Kommissionen betonar vikten av ett resultatinriktat tillvägagångssätt när fondanslagen fördelas och detta

tillvägagångssätt krävs också enligt förordningen om ESI-fonderna³¹. Kommissionen diskuterar med medlemsstaterna hur man på bästa sätt kan bedöma och utvärdera ESI-fondernas inverkan på de berörda rättssystemen.

Kommissionen stöder även det rättsliga reformarbetet genom tekniskt stöd och genom sin stödtjänst för strukturreformer. Stödet ges både i samband med de ekonomiska anpassningsprogrammen, särskilt i Cypern och Grekland, och med samarbets- och kontrollmekanismen i Bulgarien och Rumänien.

Olika medlemsstater har infört innovativa verktyg och metoder för att stärka effektiviteten hos sina rättssystem, bland annat följande:

³⁰ Bulgarien, Tjeckien, Grekland, Spanien (endast Eruf), Kroatien, Italien, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien och Slovenien.

³¹ Förordning (EU) nr 1303/2013, 20.12.2013.

1) En kommunikationscentral för distribution av domstolshandlingar i Slovenien (Evip)³². Denna fungerar som ett centralt register för domstolshandlingar från hela det slovenska rättssystemet. Centralen har kraftigt minskat den tid som det tar att förbereda och skicka handlingar, vilket i sin tur har minskat handläggningstiden för domstolsförfaranden. Domstolspersonalen har dessutom sluppit det administrativa arbetet med att skriva ut, kuvertera och skicka handlingar, något som gjort att de kan lägga mer tid på viktigare arbetsuppgifter.

2) Fri tillgång till rättspraxis i Rumänien. Justitieministeriet och domstolarna offentliggör den information som parterna behöver för att följa sitt ärende i domstolarna (namnen på parterna, datum för förhandlingar, saken och en sammanfattning av avgörandet). 2015 lanserade den rumänska juridiska informationsstiftelsen en ny portal som ger allmänheten tillgång till den fullständiga texten i alla domar i samtliga

instanser. Den omfattar alla steg i förfarandet, och även de beslut som fortfarande kan överklagas, samtidigt som rätten till integritet respekteras.

3) Portalen för elektroniska domstolstjänster i Lettland. För att förbättra informationen till allmänheten och företag om domstolarnas tjänster har den nationella domstolsportalen (<https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>) fått ett mer användarvänligt gränssnitt med elektroniska tjänster och uppdaterad information om domstolarna. Det rör sig om förbättringar som

- en plattform för att lämna in elektroniska ansökningar till domstolar,
- möjlighet att fylla i och lämna in formulär online,
- möjlighet att följa domstolsförfaranden online,
- elektroniska meddelanden, och
- en kalender som visar när advokater och åklagare är tillgängliga.

Tillsammans gör dessa verktyg det möjligt för domstolssystemet att minska antalet uppskjutna ärenden och snabba på rättegångar, bl.a. genom smidigare gränsöverskridande förfaranden.

Datum: 9.11.2017

---

³² [Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners](#), Europeiska kommissionen, 2017.

5. LÄS MER

- *Resultattavlan för rättskipningen i EU 2017* – meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2017) 167 final
http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_en.htm
- *Quality of Public Administration — A Toolbox for Practitioners*, Europeiska kommissionen (2017)
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8055>